

Товариство з обмеженою відповідальністю „ Україна”

**ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 23
ДЛЯ РІЗНОРОБОЧОГО СКЛАДУ**

м. Київ

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 23 ДЛЯ РІЗНОРОБОЧОГО СКЛАДУ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інструкція з охорони праці для різноробочого складу(робітника) розроблена на підставі законодавства України про охорону праці, Правил безпечної роботи -з інструментом та пристроями (НПАОП 0.00-1.30-01) і є нормативним актом в межах підприємства.

Особи, які порушили вимоги даної Інструкції, несуть персональну відповідальність в установленому законом порядку: дисциплінарну, адміністративну, матеріальну або кримінальну — в залежності від наслідків, спричинених порушенням.

1.2. Дія Інструкції поширюється на всі виробничі дільниці, що виконують вантажні роботи та встановлює вимоги безпеки праці відповідно до вимог охорони праці і правил поводження з машинами, механізмами та засобами індивідуального і колективного захисту.

1.3. Інструкція повинна переглядати не рідше одного разу на 3 роки.

1.4. Професія робітника складу відноситься до робіт з підвищеною небезпекою.

До роботи з електроінструментом класу I у приміщення з підвищеною небезпекою та поза приміщеннями допускаються працівники з II групою з електробезпеки.

Для роботи з електроінструментом II і III класу достатньо I групи з електробезпеки.

1.5. Під час укладання трудового договору працівники повинні бути ознайомлені у письмовій формі з умовами праці на робочому місці.

1.6. До роботи робітника складу допускаються особи не молодші 18 років, які пройшли:

- професійну підготовку на підприємстві;
- медичний огляд;
- вступний інструктаж;
- спеціальне навчання і перевірку знань з питань охорони праці;
- первинний інструктаж на робочому місці.

1.7. Новоприйняті робітники після проходження первинного інструктажу на робочому місці проходять стажування протягом 2—15 днів відповідно до наказу керівника підприємства.

1.8. В процесі роботи робітники складу проходять:

повторний інструктаж один раз на 3 місяці;

позаплановий інструктаж:

- у разі введення в дію нових або переглянутих нормативних актів з охорони праці, а також при внесенні змін та доповнень до них;
- при зміні технологічного процесу, зміні або модернізації устаткування, приладів та інструментів, вихідної сировини, матеріалів та інших факторів, що впливають на стан охорони праці;
- при порушеннях працівниками вимог нормативних актів з охорони праці, що можуть призвести або призвели до травм, аварій, пожеж тощо;

- при виявленні особами, які здійснюють державний нагляд і контроль за охороною праці, незнання вимог безпеки стосовно робіт, що виконуються працівником;
- при перерві в роботі виконавця робіт більше ніж на 30 календарних днів;

цільовий інструктаж:

- при виконанні разових робіт, не передбачених трудовим договором;
- при ліквідації аварії, стихійного лиха;
- при проведенні робіт, на які оформляються наряд-допуск, розпорядження або інші документи.

1.9.. Підготовка працівників до виконання робіт з підвищеною небезпекою здійснюється тільки в закладах освіти або на підприємствах, які одержали в установленому порядку ліцензію Міністерства та дозвіл Держгірпромнагляду.

1.10. Робітник складу повинен знати:

- правила навантаження і вивантаження вантажів;
- правила застосування найпростіших вантажно-розвантажувальних пристроїв;
- допустимі габарити навантаження вантажів на відкритий залізничний рухомий склад і автомашини, розвантаження вантажів із залізничних вагонів і укладання їх у штабелі.

1.11. Перевірка знань з питань охорони праці у робітника складу проводиться комісією один раз на 12 місяців в обсязі інструкцій з охорони праці, виробничої інструкції та інших нормативних актів.

1.12. Робітник складу зобов'язаний:

- виконувати правила внутрішнього розпорядку, не вживати алкогольні напої та наркотичні речовини як на робочому місці, так і в побутовому приміщенні;
- виконувати вимоги нормативно-правових актів, правил поведінки з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва;
- дотримуватися вимог охорони праці, виробничої санітарії, гігієни праці і протипожежної безпеки;
- працювати у виданому спецодязі, спецвзутті та користуватися необхідними засобами індивідуального захисту;
- своєчасно проходити медичне обстеження;
- дотримуватися технологічної дисципліни;
- працювати тільки справним інструментом та обладнанням;
- виконувати тільки ту роботу, яка доручена керівником робіт та з якої проінструктований;
- вживати заходів до негайного усунення причин і умов, які перешкоджають виконанню робіт і негайно повідомляти керівника робіт;
- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про здоров'я і безпеку оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території підприємства;
- не допускати до виконання робіт сторонніх осіб;
- у разі роботи на одній дільниці кількох працівників узгоджувати свої дії, щоб не травмувати один одного;
- знати і вміти подавати першу (долікарську) допомогу потерпілим.

1.13. Усі робітники в стані алкогольного та наркотичного сп'яніння підлягають видаленню з майданчика із складанням акта.

1.14. Організація робочого місця робітника складу повинна бути безпечною на всіх стадіях виконання робіт, однак слід враховувати можливість виникнення наступних шкідливих та небезпечних виробничих факторів:

- забрудненість повітря газами та пилом;
- недостатня освітленість робочої зони;
- несправність механізмів, пристроїв;
- захащеність робочої зони;
- відсутність необхідних пристосувань, обладнання;
- незахищені струмоведучі частини електрообладнання;
- падіння матеріалів та конструкцій з висоти.

1.15. Для зниження рівня впливу небезпечних та шкідливих виробничих факторів робітник складу згідно з типовими галузевими нормами повинен бути забезпечений спецодягом, спецвзуттям та засобами індивідуального захисту:

- комбінезон бавовняний з капюшоном — термін носіння 12 міс;
- черевики шкіряні — термін носіння 12 міс;
- рукавиці брезентові — термін носіння 1 міс;
- респіратор — до зносу;
- окуляри захисні — до зносу.

На зовнішніх роботах узимку додатково:

- куртка бавовняна на утепленій прокладці — термін носіння 36 місяців;
- штани бавовняні на утепленій прокладці — термін носіння 36 місяців;
- валянки — термін носіння 48 місяців.

1.16. Під час одержання спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту робітник складу повинен бути проінструктований керівником робіт про порядок застосування цих засобів і ознайомлений з порядком догляду за ними.

1.17. Робітник складу не повинен приступати до роботи в невідремонтованому, забрудненому спецодязі, спецвзутті та з несправними захисними засобами.

1.18. Вантажно-розвантажувальні роботи з вантажами масою більше 50 кг, а також підіймання вантажів на висоту більше 3 м повинні виконуватися механізованим способом за допомогою крюків, навантажувача та засобів малої механізації.

1.19. Такелажні або стропувальні роботи під час навантаження та розвантаження повинні виконувати робітники складу, які пройшли навчання в закладах освіти і які мають посвідчення на право виконання вказаних робіт.

1.20. Робітник складу, допущений до самостійної роботи стропальником повинен:

- знати влаштування крана, який він обслуговує, та його вантажопідйомність;
- уміти підбирати необхідні для роботи вантажозахватні пристрої і тару в залежності від маси та виду вантажу;
- вміти визначати придатність вантажозахватних пристроїв і тари;
- уміти виконувати правильну обв'язку та підвішування вантажу на крюк;
- знати норми заповнення тари;
- знати встановлений на підприємстві порядок обміну сигналами з кранівником;
- знати порядок та габарити складування вантажів.

1.21. Усі вантажно-розвантажувальні роботи дозволяється виконувати тільки при достатньому освітленні робочого місця в будь-який час доби.

1.22. Забороняється:

- переходити або перебігати дорогу перед транспортом, що рухається;
- ходити по залізничних коліях;
- підлізати під вагони, що стоять;
- перелізати через щеплення вагонів, чіплятися за вагони, що рухаються;
- переходити залізничну колію між розщепленими вагонами, якщо поблизу знаходиться тепловоз;
- перебувати або проходити під піднятим вантажем.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Одягти робочий одяг: застібнути манжети рукавів, заправити одяг так, щоб не було кінців, що розвіваються, одягнути захисну каску.

2.2. Перевірити справність засобів індивідуального захисту, інструментів та пристроїв.

2.3. Підготувати робоче місце до безпечної роботи, забезпечити наявність вільних проходів, слизькі місця посипати піском, підготувати інструмент.

2.4. Перевірити освітленість робочого місця. При недостатньому освітленні вантажник, не приступаючи до роботи, зобов'язаний сповістити про це керівника робіт.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Робітник складу може приступити до роботи тільки після отримання завдання, а у випадку неясності його — отримання додаткового інструктажу.

3.2. Під час роботи з небезпечними і великогабаритними вантажами робітник складу повинен пройти позачерговий інструктаж з охорони праці.

3.3. Відкривання вручну дверей залізничних вагонів, бортів платформ та люків напіввагонів слід здійснювати спеціальними важелями, крючками або штангами. При цьому забороняється знаходитись у зоні можливого падіння або обвалення вантажів із рухомого складу і в зоні руху дверей, бортів або кришок люків.

3.4. Заборонено переміщати залізничні вагони і платформи вздовж фронту розвантаження (навантаження) вручну, або з допомогою машин не рейкового транспорту (автомобілів, тракторів). Переміщення повинно виконуватися локомотивами, мотовозами або механічними штовхачами.

3.5. Розвантаження матеріалів, що утворюють пил (цемент, гіпс та ін.), повинно виконуватися механізованим способом. Допускається розвантаження вручну цементу в мішках при вазі одного місця до 50 кг і температурі цементу до 40°C.

3.6. Перед розвантаженням залізничних вагонів необхідно встановити інвентарні башмаки під колеса вагонів. Без встановлення башмаків знаходження робітника складу у вагоні під час вантажних робіт забороняється.

3.7. Знаходження робітника складу у вагоні під час вантажних робіт краном дозволяється, якщо з кабіни крана добре видно площадку біля вагону, де проводиться стропування вантажу, машиніст крана добре бачить робітника складу, а робітник складу має можливість відійти від вантажу на безпечну відстань.

Вантажі, що розміщуються поблизу залізничних і кранових рейкових шляхів, при висоті штабеля до 1,2 м повинні знаходитись від зовнішнього кордону голови ближчої до вантажу рейки на відстані не менше 2,0 м, а при більшій висоті — не менше 2,5 м.

3.8. Для переходу по сипучому вантажу, що має велику плинність та здатність затягування, робітники складу повинні застосовувати трапи з перилами на всьому шляху переміщення, при цьому вантажники повинні користуватися запобіжними поясами із страховальним тросом.

3.9. Вантажно-розвантажувальні операції з вантажами, що перекочуються (бочки, барабани та ін.) по накатах, допускається виконувати вручну двом робітникам складу при масі одного місця не більше 80 кг. При більшій масі навантаження і розвантаження повинно виконуватись з допомогою каната з протилежної сторони. Робітники при цьому повинні знаходитись збоку від вантажу.

3.10. Перед вивантаженням контейнерів із склом засоби для їх стропування повинні бути очищені від сторонніх предметів, льоду і снігу. Стropування контейнерів слід виконувати за всі стропувальні вузли.

3.11. Для ручного стропування контейнерів робітники складу повинні застосовувати спеціальні драбини для забезпечення безпеки працюючих.

3.12. Забороняється знаходження робітника складу на контейнері і всередині нього під час його піднімання, переміщення і опускання, а також на контейнерах, розміщених поряд.

3.13. Перед стропуванням металу в пачках слід перевірити за етикетками заводу-виготовлювача кожну його пачку, якщо маса пачки перевищує вантажопідйомність крана, необхідно розділити пачку на декілька частин, при цьому ослаблені обв'язки металу не допускаються.

Аналогічні вимоги безпеки повинні виконуватися під час розвантаження металу в бухтах.

Забороняється стропувати метал за упаковочну проволочку.

Стropування повинно виконуватися згідно з розробленими на заводі схемами.

3.14. Нафтопродукти із цистерн дозволяється перекачувати по зливних шлангах в герметичну тару за допомогою насосів.

Забороняється розвантаження нафтопродуктів відрами, а також з допомогою сифона (з відсмоктуванням ротом).

Розвантаження нафтопродуктів можуть виконувати тільки вантажники, які пройшли навчання з пожежно-технічного мінімуму.

3.15. Розвантаження лісоматеріалів із напіввагонів і платформ дозволяється виконувати тільки кранами з допомогою грейферних захватів.

Стropи можуть використовуватися тільки для зачеплення «шапок» лісоматеріалів, укладених в спеціальні інвентарні захвати, що мають стропувальні петлі.

3.16. Штабелі піску, щебеню та інших сипучих матеріалів повинні мати укіс з крутизною, що відповідає куту природного укосу для даного виду матеріалу, або повинні бути огорожені міцними підпирними стінами.

Забороняється брати із штабелів сипучі матеріали шляхом підкопування.

3.17. У випадку необхідності обвалення зависань сипучих матеріалів спуск робітників у бункери й силоси повинен виконуватися в спеціальній колісці за умови отримання дозволу від особи відповідальної за видачу наряду-допуску.

3.18. Після закінчення і в перерві між роботами вантаж, вантажозахватні пристрої і механізми (ківш, грейфер, рама, електромагніт та ін.) не повинні залишатися в піднятому положенні.

3.19. Переміщення вантажу над приміщеннями і транспортними засобами, де перебувають люди, не дозволяється.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Привести в порядок інструменти та пристрої і скласти їх у відведене місце або здати на склад.

4.2. Повідомити керівника робіт про всі порушення і неполадки, що були виявлені в процесі роботи.

4.3. Зняти спецодяг і повісити його у відведений шкафчик.

4.4. Вимити обличчя і руки водою з милом.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. В процесі виконання вантажних робіт до виробничих аварій та нещасних випадків призводять такі причини:

- складування матеріалів і виробів з порушенням вимог технічних умов і стандартів на складування для даного виду матеріалів, виробів, недотримання технологічних проїздів і проходів;
- невикористання засобів індивідуального захисту (спецодягу, спецвзуття, рукавиць, захисної каски та ін.);
- неузгодженість дій робітників у разі спільного виконання робіт;
- робота з несправним інструментом, пристроями чи механізмами;
- перебування робітників у кузові автомобіля-самоскида під час вивантаження сипучих матеріалів;
- паління, робота з відкритим вогнем або використання металевого інструмента, що може викликати іскру, під час розвантаження або складування вантажів з горючими матеріалами;
- падіння матеріалів з висоти;
- затискання робітника складу між поворотною і неповоротною частиною крана;
- обривання петель в залізобетонних конструкціях.

5.2. При виникненні аварійної ситуації необхідно негайно припинити роботу, вжити заходів щодо евакуації людей з небезпечної зони та рятування матеріальних цінностей. За необхідності відключити технологічне обладнання від електромережі.

5.3. Якщо обстановка не загрожує життю і здоров'ю працівники і не веде до розширення аварії, її слід зберегти такою, якою вона була на момент події.

5.4. У випадках пожежі необхідно:

- викликати пожежно-рятувальну службу за телефоном «101»;
- оповістити керівника робіт і розпочати гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння. Електропроводку та електроустановки гасити тільки вуглекислотними та порошковими вогнегасниками після його відключення від електромережі;
- організувати зустріч пожежних машин та інформувати пожежників про місцезнаходження гідрантів, колодязів та інших засобів пожежогасіння.

5.5. При нещасних випадках (забиттях, падіннях, електротравмах), а також у випадках раптового захворювання подати потерпілому першу (долікарську) допомогу, повідомити керівника робіт про те, що трапилось, викликати швидку допомогу за телефоном «103».

5.6. Послідовність подання першої допомоги:

— усунути дію на організм шкідливих факторів, які загрожують здоров'ю і життю потерпілого (звільнити від дії електричного струму, винести із зараженої території, загасити одяг, що горить, тощо);

— визначити характер і тяжкість травми, найбільшу загрозу для життя потерпілого і послідовність заходів щодо його рятування;

— вжити потрібних заходів щодо рятування потерпілого в порядку терміновості (відновити прохідність дихальних шляхів, провести штучне дихання, зовнішній масаж серця, зупинити кровотечу, зафіксувати місце перелому, накласти пов'язку та ін.);

— підтримувати основні життєві функції потерпілого до прибуття медичного працівника або вжити заходів щодо транспортування потерпілого в найближчий медичний заклад.

5.7. Допомога потерпілому, подана не медичним працівником, не повинна замінити допомогу з боку медичного персоналу і повинна подаватися лише до прибуття лікаря.

5.8. Конкретні дії щодо подання медичної допомоги потерпілому під час різних уражень описані в Інструкції з подання першої (долікарської) допомоги, яка вивчається під час проходження первинного і подальших інструктажів з питань охорони праці.

Розробив _____

ПОГОДЖЕНО

Фахівець
Служби охорони праці _____

Юрист _____

